

CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA E E TURISMO DA XUNTA DE GALICIA E A DIOCESE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA PARA A POSTA A DISPOSICIÓN DOS TERREOS E INMOBLES NECESARIOS PARA A EXECUCIÓN DAS ACTUACIÓNS DE CONSERVACIÓN E RESTAURACIÓN DOS INMOBLES ECLESIASTICOS INCLUÍDOS NO ANEXO DE INTERVENCIÓNS VINCULADAS AO PRESENTE CONVENIO.

Santiago de Compostela,

05 MAR. 2020

Nº Exp. EC 0195/20
Nº Reg.: RE 0419/20
Fecha: 21/02/2020

REUNIDOS

Dunha parte, D. Román Rodríguez González, actuando en representación da Consellería de Cultura e Turismo, en virtude do seu cargo de conselleiro, en exercicio das facultades que lle confire o artigo 34 da Lei 1/1983, de 22 de febreiro, reguladora da Xunta e da súa Presidencia, así como o artigo 2º da Resolución de 8 de abril de 1991, pola que se fai público o acordo do Consello da Xunta de Galicia de 27 de marzo de 1991 sobre convenios de cooperación con outros entes públicos e de colaboración con particulares.

Doutra, Sr. D. Julián Barrio Barrio, actuando en representación da Diocese de Santiago de Compostela, en virtude da súa condición de arcebispo, titular e responsable da diocese.

Todas as partes teñen plena capacidade para levar adiante o presente convenio de cooperación e por tanto,

EXPOÑEN

Primeiro: Que a Xunta de Galicia asume a xestión das funcións sobre o patrimonio cultural en virtude do Real decreto 2434/1982, do 24 de xullo, sobre traspaso de funcións do Estado á Comunidade Autónoma de Galicia en materia de cultura, de acordo co establecido no artigo 27.18 do Estatuto de Autonomía, en consonancia co estipulado no artigo 148.1.16 da Constitución Española, ámbito desenvolvido na Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia.

Segundo: Que conforme o artigo 4º do "Convenio de Colaboración entre os bispos das dioceses que comprenden o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia e a Xunta de Galicia, co fin de garantir a conservación e fomentar ou promover o enriquecemento do patrimonio artístico e documental da Igrexa", formalizado polo "Acordo marco entre a Xunta de Galicia e os bispos das dioceses que comprende o territorio da Comunidade Autónoma de Galicia" asinado o 17 de abril de 1985, a Xunta de Galicia conforme as súas dotacións orzamentarias, asume o compromiso de contribuír ás necesidades de conservación, mellora e adecuada protección do patrimonio artístico e histórico propiedade da Igrexa Católica, así como de subvencionar ou dotar, no seu caso, os convenientes medios persoais e técnicos para a súa eficiente utilización pública.

+ Julián Barrio Barrio

Terceiro: Que a Consellería de Cultura e Turismo, dentro dos ámbitos da súa competencia, ten establecido un plan de investimentos a realizar co obxecto de conservar, restaurar e poñer en valor o patrimonio cultural de Galicia, colaborando así cos seus propietarios e xestores, que se comprometen a poñer a disposición da sociedade o seu patrimonio cultural e a mantelo e a utilizalo de forma axeitada para garantir a conservación dos valores culturais que xustificaron a súa protección.

Cuarto: Que a Igrexa Católica é a titular do seu patrimonio histórico, artístico e documental que se pon a servizo da sociedade, titularidade que, a tenor da Constitución Española e do Estatuto de Autonomía de Galicia e do resto da lexislación aplicable, a Xunta de Galicia recoñece, así como a súa natureza e finalidade relixiosa e o uso relixioso dos mesmos que se desenvolve de forma compatible coa función cultural que posúe o devandito patrimonio.

Quinto: Que a Diocese de Santiago de Compostela ten a facultade de poñer a disposición da Consellería de Cultura e Turismo os bens culturais que se relacionan no Anexo de Intervencións que acompaña ao presente convenio. Entre estes bens pódense atopar edificios, retablos, pinturas murais e outros bens artísticos de natureza inmoble, posuídores de valor cultural e protexidos ao seren considerados de interese relevante para a permanencia e a identidade da cultura galega a través do tempo.

Por todo o exposto, as partes acordan subscribir un convenio de colaboración baseado nas seguintes

CLÁUSULAS

Primeira.- Obxecto do Convenio

O obxecto do presente convenio de colaboración é regular as bases de colaboración entre a Xunta de Galicia, a través da súa Consellería de Cultura e Turismo, e a Diocese de Santiago de Compostela para a **posta a disposición dos terreos e inmobles necesarios para a execución das actuacións de conservación e restauración dos inmobles eclesiásticos incluídos no anexo de intervencións vinculadas ao presente convenio.**

Para o desenvolvemento deste proxecto non é posible promover a concorrência pública, xa que o estado de deterioro progresivo dos inmobles incluídos no listado de actuacións do presente convenio podería afectar aos elementos construtivos, estruturais ou funcionais dos inmobles ou as decoracións, policromías, capas de preparación ou soporte e estruturas dos bens artísticos, polo que é necesario a realización das actuacións descritas no anexo de intervencións e así evitar a perda destes bens integrantes do patrimonio cultural de Galicia. Por outra banda, as intervencións obxecto do presente convenio están incluídas no *Plan estratéxico para a protección e conservación do patrimonio cultural de Galicia* da Dirección Xeral do Patrimonio Cultural, dentro do obxectivo operativo *Conservar o patrimonio cultural galego*, que inclúe actuacións en catedrais, mosteiros, conventos, abadías, igrexas e patrimonio eclesiástico galego.

No Anexo de Intervencións que forma parte do presente convenio recóllese de forma ordenada a relación de inmobles sobre os que se ten previsto actuar, identificándoos e indicando para cada un deles o seu réxime de protección e o obxecto da actuación que se pretende desenvolver, así como os datos representativos do proxecto de restauración e obras para as que se acorda a posta a disposición dos terreos e inmobles.

Segunda.- Obrigas da Consellería de Cultura e Turismo.

A Consellería de Cultura e Turismo da Xunta de Galicia, dentro das liñas de actuación que en materia de protección, conservación e posta en valor do patrimonio cultural, están sinaladas no seu programa de obxectivos, realizará as actuacións relacionadas no Anexo de Intervencións do presente Convenio, ou das sucesivas addendas, con cargo aos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma, en función das súas disponibilidades económicas e mediante a tramitación dos instrumentos xurídicos oportunos.

A Consellería de Cultura e Turismo, conforme á lexislación de aplicación e á tramitación e procedementos establecidos para a contratación polas administracións públicas, supervisará e aprobará os proxectos e contratará as obras e servizos relacionados no Anexo de Intervencións do presente convenio.

A Consellería de Cultura e Turismo a través dos seus servizos técnicos e dos profesionais alleos contratados para realizar a dirección facultativa dos traballos, realizará o seguimento das obras e o control económico e técnico das mesmas.

A relación de obras recollidas no anexo así como a relación de inmobles eclesiásticos que van a ser obxecto das intervencións poden ser obxecto de modificación ao longo do período de vixencia do presente convenio, incorporando novos edificios, bens e intervencións ou retirando os xa incorporados nos que non sexa posible chegar a formalizar a contratación das obras. Estas variacións do listado incluído no Anexo de Intervencións serán recollidas en sucesivas addendas ao presente convenio que teñan por obxecto a actualización da lista de intervencións previstas ao abeiro do mesmo.

Para aqueles inmobles que se retiren do Anexo de Intervencións, a posta a disposición de terreos e inmobles necesarios para a execución da obra realizada polo titular do ben a favor da Consellería de Cultura e Turismo quedará sen efecto, non asumindo por isto a consellería ningún outro compromiso ou responsabilidade ante o propietario.

Terceira.- Obrigas da Diocese de Santiago de Compostela

Pola súa banda, a Diocese de Santiago de Compostela comprométese a autorizar a plena e libre disposición dos terreos e inmobles necesarios a favor da Consellería de Cultura e Turismo para que esta poida acometer a execución das actuacións obxecto do presente convenio.

Unha vez rematadas as obras, a entidade titular asumirá a xestión, mantemento e conservación dos inmobles dos que sexa titular. Para estes efectos, unha vez recibidas as obras pola Consellería de Cultura e

Turismo, poñerá no seu coñecemento, entendéndose que a citada comunicación determina o nacemento das obrigas previstas nesta cláusula.

Cuarta.- Comisión Paritaria

Coa finalidade de asegurar o cumprimento do presente convenio, créase unha comisión mixta de seguimento e control, integrada por dous membros de cada unha das partes. Esta comisión será a encargada de solucionar as controversias que se poidan suscitar na interpretación do convenio.

Quinta.- Resolución

O presente convenio resolverase polo incumprimento total ou parcial dalgunha das cláusulas que o regulan.

Sexta.- Vixencia

O presente convenio entrará en vigor o día da súa sinatura e estará vixente ata a completa finalización das obras a realizar sobre os inmobles obxecto da posta a disposición. En calquera caso, a duración do presente convenio será determinada e non superior aos catro anos, salvo que normativamente se prevea un prazo superior, de acordo co artigo 49.1 da Lei 40/2015, de 1 de outubro, de Réxime Xurídico do Sector Público.

Sétima: Publicidade

As partes asinantes deberán cumprir coas obrigas derivadas da entrada en vigor da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno. Para tal fin, as partes aceptan que o texto do convenio se publique no Portal de Transparencia e Goberno Aberto da Xunta de Galicia incluíndo os datos identificativos das persoas asinantes.

Asemade procederase á inscrición do convenio no Rexistro de Convenios, de conformidade co establecido no artigo 5 do Decreto 126/2006, do 20 de xullo, polo que se regula o Rexistro de Convenios da Xunta de Galicia.

Oitava.- Notificación electrónica

Segundo o artigo 14,2 da Lei 39/2015, do 1 de outubro, do procedemento administrativo común das Administracións Públicas, os colectivos que están obrigados a relacionarse a través de medios electrónicos coas administracións públicas, e polo tanto, a recibir notificacións por canles electrónicas son: as persoas xurídicas, as entidades sen personalidade xurídica, os colexios profesionais, os que representen un interese que estea obrigados a relacionarse electronicamente coa Administración e, os empregados das administracións públicas para os trámites que realicen con elas por razón da súa condición de empregado público.

As notificacións realizaranse só por medios electrónicos a través do Sistema de Notificación Electrónica de Galicia Notifica, <https://notifica.xunta.gal>. Para poder acceder a unha notificación electrónica, o interesado deberá contar cun certificado electrónico asociado ao NIF que figure como destinatario da notificación

(persoa física ou xurídica). Así mesmo, o interesado pode autorizar a calquera outra persoa a acceder ao contido das súas notificacións.

Novena.- Réxime xurídico

Este convenio ten natureza administrativa. As cuestións litixiosas xurdidas da aplicación do presente convenio, e non resoltas en vía administrativa, serán resoltas pola xurisdición contencioso-administrativa.

E en proba de conformidade cos termos do presente convenio, as partes comparecentes asínano e rubricano por duplicado exemplar no lugar e data expresados.

O conselleiro de Cultura e Turismo,

Román Rodríguez González

O arcebispo da Diocese de
Santiago de Compostela

+ Julián Barrio Barrio

Julián Barrio Barrio

ANEXO 1 DE ACTUACIÓNS VINCULADAS AO CONVENIO DE COLABORACIÓN ENTRE A CONSELLERÍA DE CULTURA E TURISMO E A DIOCESE DE SANTIAGO

BEN: Retablo maior da igrexa de Santiago de Pontedeume
SITUACIÓN: rúa da Igrexa, núm. 28, 15600 Pontedeume (A Coruña)
PROTECCIÓN: A igrexa de Pontedeume (parroquial de Santiago) é un ben pertencente ao Catálogo do Patrimonio Cultural de Galicia, segundo o artigo 30 da Lei 5/2016, do 4 de maio, do patrimonio cultural de Galicia, ao estar incluída no Catálogo de Protección do PXOM do Concello de Pontedeume do 27.05.2016 (ficha A-035). Faise mención polo seu valor cultural no Decreto 2234 do 13.08.1971 de declaración da Comarca Eumesa como conxunto histórico, aínda que por si soa non é un BIC.

ACTUACIÓN: Restauración do retablo maior da igrexa de Santiago de Pontedeume (exp. SAR: 2019/165)	
INVERSIÓN ESTIMADA: 66.550,00 € (IVE incluído)	PRAZO DE EXECUCIÓN ESTIMADO: 5 meses

DESCRICIÓN:
Da traza orixinal da igrexa de Santiago só se conserva a capela maior, edificada en 1538 por encargo de Fernando de Andrade e Pérez das Mariñas. Debido a un incendio o templo foi reconstruído no século XVIII baixo o mandato do arcebispo Raxoi. A capela maior está inscrita nun corpo cuadrangular e posúe un arco de ingreso apuntado. Caracterízase pola gran bóveda estrelada onde se sitúa o escudo de Fernando de Andrade. Os nervios apóianse sobre ménsulas unidas entre si por unha liña de imposta. Do século XVIII é o corpo no que se inscriben as tres naves e a fachada principal que presentan características barrocas. Atribúeselle ás pinturas un carácter arcaizante ao estar datadas na segunda metade do século XVI, pero preséntase a dúbida de se en realidade pertencesen á primeira metade do século y esta característica arcaizante non fora tanto. Todas as pinturas sobre táboa representan escenas da Paixón de Cristo, excepto san Miguel representado como príncipe da milicia e coa balanza do pesado das ánimas, que non encaixa ben no repertorio iconográfico, polo que se pensa que debeu de sufrir modificacións anteriores á época barroca. Foi fabricado en 1530 momento no que se realizaron as pinturas do ciclo da Paixón. Nunha primeira intervención, polo menos debéronse ampliar os gardapós e engadir os escudos destes. Esta hipótese é avalada por catro razóns: - a primeira é difícil de explicar que antes da morte de Fernando de Andrade (1540) o retablo conteña un escudo dos Castro - na segunda advírtese que na parte de abaixo tiña unha curva de nacela - terceira o deficiente axuste coa bóveda nas esquinas superiores - e cuarto, na intervención de 1684 dise: pintar e dourar "as dúas táboas dos lados, chamados arbotantes, cos escudos e aguias e relevos". Como os escudos están en relevo e o único que se fai é pintar e dourar, deducimos que xa estaban. Pensabamos que unha segunda intervención se realizou en 1564, momento no que se colocaron sobre a táboa outras pinturas que, facendo caso a Balsa de la Vega, estarían dedicadas a diversos episodios da vida de Santiago. Para explicar a presenza da pintura do Nacemento e a Encarnación fálase doutra posible intervención realizada en tempos do arcebispo Rajoy. Tras un exame da carteleta compróbase que a data é 1684 e non 1564. Da intervención da década dos 60 do século XX segundo a documentación coñecida, non se teñen datos.

XUSTIFICACIÓN DA INTERVENCIÓN:

O mal estado de conservación do soporte e da policromía do retablo fan preciso unha actuación urxente para garantir a súa conservación e posta en valor. A patoloxía pódese resumir en:

- ataque activo de insectos xilófagos
- perda de volume nas cornixas
- reposición de pezas de madeira en mal estado ou mal executadas
- golpes, gretas, zonas astilladas, cravos oxidados...
- táboas mal ensambladas e alabeadas
- desgarras do soporte de tela das pinturas barrocas
- policromía ennegrecida e con sucidade
- repintes e faltas de policromía.

ACTUACIÓNS PROPOSTAS:

Para atallar as necesidades descritas acometeranse os traballos precisos que acaden o fin proposto e permitan a recuperación do ben cultural. Estes traballos resúmense en:

- FASE 1: Redacción do proxecto de restauración do retablo.
- FASE 2: Restauración do retablo:
 - Eliminación de morteiros e concrecións alleos á obra.
 - Desmontaxe da imaxe de Santiago Sedente.
 - Eliminación dos volumes pétreos que soportaban a imaxe de Santiago Sedente e o sagrario. Terase en conta que está previsto que a parroquia reubique o sagrario nunha capela específica ao carón da cabeceira, polo que o seu actual soporte eliminarase. Posteriormente, adecuación da zona para continuar a lectura do banco pétreo.
 - Limpeza da superficie.
 - Desinsectación curativa e/ou preventiva.
 - Consolidación do soporte.
 - Tratamentos na estrutura, polo anverso e reverso, repoiando volumes deteriorados e/ou perdidos.
 - Desmontaxe dos paneis que soportan os lenzos, co obxecto da súa mellor fixación e tensado. Con revisión dos bastidores.
 - Reforzo das estruturas que constitúen os paneis lígneos policromados.
 - Fixación de estratos polícromos.
 - Limpeza de vernices oxidados, repintes puntuais, etc.
 - Reintegración cromática.
 - Vernizado de protección final.
- Realización dun fondo e unha cruz para a desaparecida fornela central, co obxecto de recuperar unha lectura continua do conxunto. O concepto de partida é o pechamento desa fornela cun panel de madeira de natureza similar á da estrutura do retablo (castiñeiro) que irá tratada e patinada, isto é, embolada e dourada á auga para posteriormente proceder ao seu patinado mediante desgastado ou matizado da cor. Sobre ese panel colocárase unha cruz de vulto redondo tamén de madeira de castiñeiro deseñada segundo proposta previa, que será tratada cromaticamente para adecuala ao conxunto restaurado.
- Na imaxe pétrea policromada de Santiago Sedente: limpeza superficial, fixación de estratos polícromos previa análise de policromías, limpeza, tratamento de lagoas, valoración da idoneidade de matizado de lagoas e protección final.
- FASE 3: Informe final

+ Julián San

